Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 17 (5621). 24 январь, 1976 йил ШАНБА Баҳоси 2 тийин.

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК

БИР БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИКНИ БАЖАРИШ — РЕСПУБЛИКАДАГИ ЎН МАШҲУР ИШЧИНИНГ МАЖБУРИЯТИ

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ турли завод ва фабрикаларнинг меҳнатчиларидан ўн киши ўз иш жойларида топширилган вазифага ижодий, онгли, масъулият билан ёндошиш намуналарини кўрсатиб, шуҳрат таратдилар. Улардан ҳар бири графикдан анча илдам кетиб, нормани ортиғи билан бажармоқда, бунинг учун ишлаб чиқаришда ўзлари топган резервларни сафарбар этмоқдалар.

Олға тағин бир қадам қўйилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро мажлисида ана шу ўн ишчининг ҳар бири ўз тажрибаси тўғрисида сўзлаб бериб, зиммаларига ўнинчи беш йиллик мобайнида икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан социалистик мажбурият олди. Улардан баъзи бирлари, Абдиманноп Умаровга ўхшаган кишилар ўтган беш йилликдаёқ шундай муваффақиятга эришиб, эндиликда ана шу маррани мустаҳкамлаш ниятидадирлар. Бошқалари эса шундай юксак маррани биринчи марта эгаллашни кўзламоқдалар.

Эндиликда халқ орасида «Ўнлар ташаббуси» деб аталадиган ташаббус яна шу жиҳатдан алоҳида қимматлидирки, у меҳнатининг илғор усулларини ўзлаштириб олган, ўзига ишониб топширилган техникани мукаммал ўрганган, технология ва ишлаб чиқариш интизомига қатъий риоя қилган, меҳнат мусобақасида ғолиб чиқишга астойдил бел боғлаган ҳар бир ҳалол меҳнат қилувчи киши иш нормасини мунтазам равишда ортиғи билан бажариши мумкин эканлигини кўрсатади.

«Ўнлар ташаббуси» — КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қароридаги «ЭКОНОМИКАНИ ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ ЙЎЛИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИ ВА ИШ СИФАТИНИ ОШИРАЙЛИК!» деган чақириққа ишчиларнинг амалий жавобидир. «Ўнлар ташаббуси» Ўзбекистондаги юзлаб корхоналарнинг бригадаларида, участкаларида, цехларида кенг қўллаб-қувватланиши турган гап.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ЎНЛАР ТАШАББУСИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА САНОАТ КОРХОНАЛАРИ, ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРЛАРИНИНГ ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛАНИ ҚАРАБ ЧИҚДИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари, дейилади шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда, жонажон Коммунистик партиянинг XXV съездини қудратли Совет Ватанимиз учун, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида эришилаётган янгидан-янги муваффақиятлар учун фахрланиш туйғулари билан кутиб олмоқдалар. Корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасини маъқуллаб, ҳар бир корхонада, ҳар бир қурилишда, ҳар бир ташкилотда юксак меҳнат ғайрати муҳитини кучайтиришга даъват этмоқдалар. Завод, фабрика ва комбинатларнинг минг-минглаб меҳнатчилари янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ смена топшириқларини ошириб бажармоқдалар. Улар беш йиллик умуман мамлакатга ҳам, шахсан ҳар кишига ҳам нималар келтиришини биладилар. Шу боисдан улар беш йиллик планларининг бажарилишига ўз ҳиссаларини қўшишга астойдил ҳаракат қиладилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йил халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори барча ишлаб чиқариш коллективларида ижодий кучларни жўш урдириб юборди. Республика ишчилари, инженер-техник ходимлари партиянинг «Экономикани ва халқ фаровонлигини янада ўстириш йўлида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифати оширилсин» деган даъватини дастурул ва йўл-йўриқ деб қабул қилдилар.

Ишлаб чиқариш илғорлари — Мўйноқ балиқ консерва комбинатининг ишчиси Б. Асанова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси А. С. Верзилина, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг фрезерчиси А. А. Девятова, «Ташсельмаш» заводининг чархловчи токари Б. В. Ефремов, Самарқанддаги «Труд женшин» фабрикасининг попопчиси С. Луқмонова, В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техника заводининг созловчиси А. М. Муҳамедов, Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг монтажчи слесари М. М. Овсянников, Андижондаги «Электроаппарат» заводининг прессловчиси К. Тошматов, Марғилондаги «Атлас» фирмасининг тўқувчиси А. Умаров, Тошкентдаги «Малика» трикотаж фирмасининг тўқувчиси Ш. У. Ҳолмуҳамедова ўртоқлар тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариб, ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик планини бажаришдан иборат қимматли ташаббус билан чиқдилар. Юксак малака, пухта билимга эга бўлиш, тинимсиз ижодий изланиш уларга ишни яхшилаш йўлларини кўра билиш, илғор тажрибага, фан-техника тараққиёти ютуқларига асосланган ҳолда ишни янгича ташкил этиш имконини беради. Ғоявий эътиқод, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, тобора кўпроқ муваффақиятга эришишга интилиш уларга куч-ғайрат бағишлайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилиб ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан зарбдор меҳнат вахтасида турган Б. Асанова, А. С. Верзилина, А. А. Девятова, Б. В. Ефремов, С. Луқмонова, А. М. Муҳамедов, М. М. Овсянников, К. Тошматов, А. Умаров, Ш. У. Холмуҳамедова ўртоқларнинг ташаббусини маъқуллади.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, Ўзбекистон касаба союзлари республика совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР министрликлари, идоралари ана шу қимматли ташаббусни кенг ёйишлари лозим. Барча партия ташкилотларида ва меҳнаткашларнинг коллективларида ишчиларнинг ватанпарварлик ташаббусини муҳокама қилиб, 1976 йилни ва умуман беш йилликни муносиб якунлаш юзасидан социалистик мусобақани авж олдириш лозим. Социалистик мусобақани кенг оммалаштириб, унга саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, транспорт ва алоқа корхоналарининг барча меҳнатчиларини жалб этиш зарур.

Республика газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетига илғорлар ва уларнинг издошларининг иш тажрибасини, социалистик мусобақанинг боришини ва унинг натижаларини кенг ёритиш вазифаси топширилди. Социалистик мусобақа ғолибларининг, корхоналар раҳбарларининг матбуотда, телевидение ва радио орқали мунтазам чиқиб туришларини уюштирилсин.

Бибижамол АСАНОВА, Мўйноқ балиқ консерва комбинати консерва цехининг ишчиси:

— Мен ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажараман ,деб сўз бераман. Консерва ишлаб чиқарадиган цехимизнинг, Мўйноқ комбинати бошқа цехлари ва корхоналарининг бутун коллективини ишлаб чиқариш графигидан мунтазам равишда ўзиб ишлаш, нормаларни ортиғи билан бажариш йўлида ҳамма иш жойларида резервларни астойдил қидириб топиш учун курашга чақираман.

Мен меҳнат унумдорлигини икки ҳисса оширишга эришиш учун бир неча йил мобайнида илғор иш усулларини ўрганиб, ўз маҳоратимни оширдим, иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан иложи борича кўпроқ фойдаланишга эришдим. Лекин эндиликда мен олган мажбуриятим гарчи юқори бўлса ҳам реал мажбурият эканлигини кўриб турибман. Биз резервларни қидириб топишга ўргангач, КПСС XXV съездини муносиб кутиб оламиз, унинг қарорларини бажаришга, совет кишиларининг фаровонлигини оширишга, социалистик Ватанимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўша оламиз.

Анна Сергеевна ВЕРЗИЛИНА, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси:

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорида, жумладан, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун ёшларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш сифатини янада ошириш, мураббийлик ҳаракатини ривожлантириш учун зарур чоралар кўрилсин дейилган. Шунинг учун ҳам мен яқиндагина ҳунар-техника билим юртини битириб чиққан ёш тўқувчилардан Т. Молодова билан С. Фасхутдиновага оталиқ қилиш мажбуриятини ўз зиммамга олиб, «Ёш ишчи мураббий эришган маррага етиб олиши керак» деган шиор асосида иш тутаман.

Мураббийнинг марраси эса, яъни менинг маррам мана шундай: КПСС XXV съезди шарафига биринчи квартал планини 19 февралгача, 1976 йил планини 27 июнгача бажаришга, шундан кейин эса қўшимча равишда 264,6 минг метр хом суруп тўқишга ваъда бераман. Ғоят тиғиз участкада ишлаб, 24 та ўрнига 48 та станокка хизмат кўрсатаман ва ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажараман.

Альбина Александровна ДЕВЯТОВА, Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг фрезерчиси:

Ўнинчи беш йиллик самарадорлик ва сифат беш йиллиги бўлишига шахсан ҳисса қўшиш учун интилиб, қуйидаги мажбуриятларни оламан:

Биринчи. Аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга ўнинчи беш йилликда меҳнат унумдорлигини икки ҳисса ошираман. Меҳнат унумдорлигини шу йилнинг ўзидаёқ ўтган йилдагига нисбатан 20 процент ўстиришга эришаман.

Иккинчи. КПСС XXV съезди очиладиган кунгача 1976 йилнинг икки ойлик топшириғини бажараман.

Учинчи. Деталлардан иккитасини завод сифат белгисига тақдим этиш учун тайёрлайман.

Тўртинчи. Қирқишни рационал созлаш ва режимлар ҳисобига бир йилда 300 сўмлик асбоб-ускуна тежаб қоламан. Учта рационализаторлик таклифи киритаман.

Бешинчи. Битта шогирдни разряд олишга тайёрлаб бераман, учта ёш ишчига ўз малакасини оширишда кўмаклашаман.

Борис Владимирович ЕФРЕМОВ, «Ташсельмаш» заводининг чархловчи токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони:

— Ўтган беш йилликда 10 йиллик нормани бажаришимга «Тўққизлар ташаббуси» ёрдам берди.

Бу ташаббус зарбдор ишнинг янги-янги усулларини, прогрессив қирқувчи асбоб-ускуналарни ўзлаштиришга отлантирди, асбоб-ускуналардан оқилона фойдаланишга илҳомлантирди. Юксак суръат билан меҳнат қилишга муваффақ бўлдим. Эндиликда мен қуйидаги мажбуриятларни олмоқдаман: бир беш йиллик мобайнида тағин икки беш йиллик топшириқни бажараман; шу билан бирга, мен ишлаб чиқарадиган буюмларнинг сифати ҳамиша юқори бўлади; камида ўнта рационализаторлик таклифи киритиб, шу таклифларни жорий этаман; уч ишчига чархловчи токарлик ҳунарини ўргатаман; олий ўқув юртидаги ўқишимни муваффақиятли тамомлаб, инженерлик маълумотига эга бўламан.

Ана шу мажбуриятларнинг ҳаммасини бажариш борасидаги ишим асосий мақсадга: ёшларнинг муносиб мураббийси бўлиш, ўринбосарларимизга тажриба ва маҳоратни ўргатиш, ёшларга меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ва ишчи касбикорига меҳр-муҳаббатни сингдиришдек асосий мақсадга эришишда ёрдам беради.

Салима ЛУҚМОНОВА, Самарқанддаги «Труд женшин» фабрикасининг попопчиси:

Менинг фикримча, айрим ишларга кетадиган вақтни қисқартириш ишчи учун энг асосий нарсадир. Бунинг учун технологияга аниқ риоя қилиш ва ўз маҳоратингни ҳамиша такомиллаштириш тўғрисида ўйлашинг керак. Мен ана шу резервлар ҳисобига ўнинчи беш йилликда 25 минг сўмлик ўрнига 51 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб бериш ниятидаман. Маҳсулотнинг ҳаммаси нуқул биринчи сортга топширилади.

Мен тўққизинчи беш йилликда ўн тўрт шогирд тайёрладим. Ўнинчи беш йилликда эса тағин ўн олти шогирдга ўз касби-коримни ўргатаман. Пўлат Мирсаидова билан Мавлуда Ҳасановани эса оталиққа олиб, ана шу қизларнинг ишлаб чиқариш пешқадамлари бўлишига эришаман.

Анвар Мирзаевич МУҲАМЕДОВ, Тошкент электрон техника заводининг созловчиси:

— Менинг икки беш йиллигим меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг, иш вақтидан оқилона фойдаланишнинг натижаси бўлиб қолади. Бу эса бирданига иккита станокда (улардан ҳар бирини намунали тартибда сақлаш мажбуриятини оламан) ишлаш ҳамда беш йиллик ичида пландаги 67,5 миллион ўрнига 135 миллион дона деталь тайёрлаш имкониятини беради. Маҳсулотнинг ҳаммасини биринчи тақдим этишдаёқ топширишга сўз бераман. Айни пайтда пландагига нисбатан технология нобудгарчилигини бир процент камайтириш ниятидаман, бунинг учун камида учта рационализаторлик таклифи киритиб, жорий қиламан. Мураббийлик ишимни давом эттираман — шу йилнинг ўзидаёқ икки ёш ишчини разряд олишга тайёрлайман.

Михаил Митрофанович ОВСЯННИКОВ, Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг монтажчи слесари:

— 1980 йилнинг 7 ноябригача мен икки беш йиллик топшириқни бажараман, Нималар ҳисобига бунга эришаман? Юқори унумли техникадан кўпроқ фойдаланиш, малакани ошириш, иш вақтидан оқилона фойдаланиш ҳисобига бунга эришаман. Буларнинг ҳаммаси менга беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлигини 35—40 процент ошириш, норманинг умумий бажарилишини эса 200 процентгача етказиш имкониятини беради.

Стахановчасига ишлашга ваъда бераман. Монтажчи ҳамкасбларим учун қуйидаги рақамларни келтираман: беш йиллик мобайнида 272 тонна металл конструкцияларни, 492 тонна ускуналарни, 17.240 метр қувурларни монтаж қиламан. Шу билан бирга анчагина миқдорда кислород, пропан, электрод, қувур, металл ва метизни тежаб қолишга аҳд қилдим. Беш йиллик мобайнида ўн ёш ишчига ўз касбимни ўргатиш олган мажбуриятимнинг моддаларидан биридир.

Кимсанбой ТОШМАТОВ, Андижон «Электроаппарат» заводининг прессловчиси:

— Ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш ва ишнинг сифатини яхшилаш учун, 1976 йил халқ хўжалиги планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақага қўшилиб, мен қуйидаги мажбуриятни бажаришга сўз бераман:

Мен ишлаб чиқарадиган маҳсулотнинг ҳаммаси шу йилнинг ўзидаёқ биринчи тақдим этишдаёқ қабул қилинишига эришаман. Кўп станокда ишлашга ўтиб, иккита гидропресс ўрнига олтитасига хизмат қиламан. Шу билан бирга 1200 килограмм пресс-порошок тежаб қоламан. Бешта рационализаторлик таклифи киритаман ва цехнинг ишини яхшилаш учун тағин шунча рационализаторлик таклифини жорий этаман.

Мен хизмат қилаётган олтита пресс беш йиллик мобайнида меҳнат унумдорлигини икки ҳисса ошириш ва икки беш йиллик топшириғини бажаришимга ёрдам беради. Шу билан бирга пластмасса пардозловчиси турдош касбини ўзлаштириш ҳамда 17 ёш ишчига прессловчи касбини ўргатиш мажбуриятини оламан. Менинг мусобақадош дўстим прессловчи Деҳқонбой Тожиев ҳам ана шу марраларнинг ҳаммасини эгаллайди, деб ишонаман.

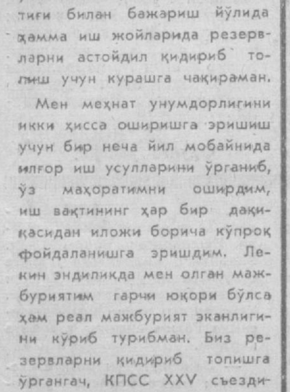

Абдиманноп УМАРОВ, Марғилон «Атлас» фирмасининг тўқувчиси:

Ўнинчи беш йилликни самарадорлик ва юксак сифат беш йиллигига айлантириш вазифасини ҳал этиш учун мен ўзимни коммунист сифатида шахсан масъулиятли деб ҳисоблайман. Ўз зиммамга шундай социалистик мажбурият оламан: 1980 йилга қадар икки беш йиллик топшириқни бажараман, ана шу муддат ичида хон атлас тўқишни 15 процент кўпайтираман. Икки беш йиллик планга қўшимча равишда 11.000 метр хон атлас тўқишга сўз бераман. Учта ўрнига мен хизмат қилаётган олтита механик дастгоҳ бунга эришишимда ёрдам беради. Мажбуриятимнинг тағин битта моддаси шундан иборатки, енгил ва тўқимачилик саноати институтининг кечки бўлимини ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тамомлайман.

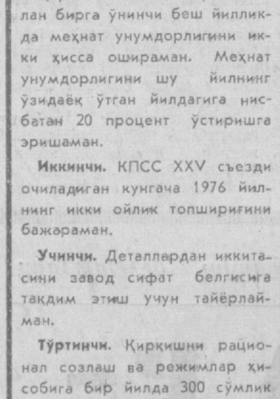

Шоира Умаровна ХОЛМУҲАМЕДОВА, Тошкентдаги «Малика» трикотаж фирмасининг тўқувчиси:

— Беш йил мобайнида ўн йиллик топшириқни бажариш учун (менинг социалистик мажбуриятим худди шундай) мен кўп станокда ишлашга ўтишга тайёргарлик кўрдим. «Трико-сукно» тўқишда нормадаги иккита ўрнига «Кокетт-2» маркали тўртта машинада ишлайман. Бундан ташқари ҳар ойда барча операцияларга кетадиган вақтни қисқартириш ҳисобига ишлаб чиқариш нормасини 110—115 процент қилиб бажариш ниятидаман.

Партия даъват этганидек, ўз тажрибамни ёшларга астойдил ўргатаман. Янги ишчи қизлардан уч кишига тўқувчилик ҳунарини ўргатишга аҳд қилдим.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВА А. А. ГРОМИКОнинг Г. КИССИНЖЕР БИЛАН СУҲБАТИ

22 январь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер билан музокаралари давом эттирилди.

Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида янги битим ишлаб чиқиш билан боғлиқ бўлган масалаларни яна синчиклаб кўриб чиқишга асосий эътибор берилди.

(ТАСС).

„ГЛАВСРЕДАЗИРСОВХОЗСТРОЙ“га ҚАРАШЛИ „ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ“ БОШҚАРМАСИ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИ КОЛЛЕКТИВИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Голодностепстрой» бошқармаси коллективини катта меҳнат ғалабаси — капитал маблағларни ўзлаштириш, қурилиш-монтаж ишлари, суғориладиган янги ерларни, уй-жой майдонларини ишга тушириш ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг энг муҳим кўрсаткичлари юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилганлиги билан қизғин қутлайдилар.

Бошқарма коллективи беш йиллик бошидан буён 720 миллион сўмликдан кўпроқ пудрат ишларини бажарди, 101 минг гектар суғориладиган янги ерларни, сахни 900 минг квадрат метрдан иборат уй-жойларни фойдаланишга топширди.

Совхозлар ишчиларининг фидокорона меҳнати туфайли мўл пахта ҳосили етиштирилди. Тўққизинчи беш йиллик мобайнида 1441 минг тонна «оқ олтин» ва кўпгина бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари йиғиштириб олиниб, давлатга топширилди.

Сизлар бу муваффақиятларга социалистик мусобақани кенг авж олдириш, янги техникавий ечимларни қўлланиш, қурилиш ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини такомиллаштиришда ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг актив ижодий изланиши натижасида эришдингиз.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганликлари, коллектив ҳар бир аъзосининг юксак онглилиги ва қабул қилинган мажбуриятларнинг бажарилиши учун масъулият ҳиссини сезиши «Голодностепстрой» бошқармасидаги меҳнат коллективларининг кўпчилигига план топшириқлари ва социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш имконини берди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Голодностепстрой» бошқармасининг коллективи социалистик Ватанимиз бахт-саодати йўлида бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилади, план ва юксак социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди, қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар учун қулай маданий-маиший шароитларни яратиб беради, деб қатъий ишонч билдирадилар.

Азиз ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездини меҳнатда янгидан-янги ютуқлар билан кутиб олишингизни истаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисидаги партия XXV съездига лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

Пойтахтдаги кўтарма кранлар ишлаб чиқариш заводининг илғор электриги коммунист Евгений Чернов ҳозирда ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили ҳисобига меҳнат қилмоқда. Унинг номи корхонада энг илғорлар қаторида тилга олинади. Суратда: Е. Чернов.

А. Тўраев фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАШИНАЛАРИ ЯНАДА КЎПАЯДИ

САНОАТ

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980» йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасида пахта етиштириш ва уни йиғиб-териб олиш бўйича ишларни механизация даражасини янада ошириш юзасидан амалга оширилиши лозим бўлган ишлар бирма-бир санаб ўтилган. Экономиканинг бу тармоғи учун машиналар ишлаб чиқаришни кўпайтириш лозимлиги таъкидланган.

Бу вазифани бажаришга бошқа корхоналар қатори Чирчиқдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи ишчи-хизматчилари ҳам муносиб ҳисса қўшишлари керак. Чунки улар мамлакатимиз пахтачилигини ривожлантиришда фаол қатнашмоқдалар. Қўлларидан чиқаётган турли-туман машина-механизмлар пахтакорлар меҳнатини енгиллаштиришга, пахтачиликда иш унумдорлигини оширишга ёрдам бермоқда.

Меҳнатсевар коллектив бу соҳадаги барча вазифаларини сидқидилдан бажаряпти. Ишлаб чиқаришни тинмай кенгайтириш, иш маданиятини ошириш, мавжуд резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиш учун тинмай изланаётганлиги натижасида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, унинг техник-иқтисодий даражасини яхшилашга эришмоқда. Машинасозларнинг тўққизинчи беш йиллик давомидаги ишлари натижаси бунинг ёрқин ифодаси бўла олади.

Корхона тарихида катта босқич ҳисобланган тўққизинчи беш йиллик муваффақиятли якунланди. **Ишлаб чиқариш ҳажми 32 процент ошди. Меҳнат унумдорлиги эса 28 процент ортди. Социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб ишлаган машинасозлар беш йиллик планни муддатидан анча илгари — 28 ноябрда тўла адо этдилар. Пландагидан ташқари юзларча минг сўмлик турли-туман машина-механизмлар ва уларга эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилди ҳамда колхоз ва совхозларга етказиб берилди.**

Тўққизинчи беш йилликда пахтачилик учун жуда ҳам зарур бўлган қатор янги машина-механизмлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. **Машинасозлар СКО—3,6 ва СКО—2,4 маркали юксак унумли кўрак терувчи комбайнлар тайёрлашни йўлга қўйдилар.** Бу агрегатлар пахтакорларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. Кўрак териш ишларининг механизация даражасини кескин оширишга олиб келди. Айни вақтда коллектив ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг сифатини яхшилаш соҳасидаги ишларни ҳам тўхтовсиз давом эттирди. Натижада қатор механизмлар янада такомиллашди. Айниқса, КРХ—4 культиваторларининг сифати кескин яхшиланди. Бу муносиб тақдирланди. Шу маркали культиваторга давлат Сифат белгиси берилди.

Ўнинчи беш йилликда коллектив янада улкан вазифаларни амалга ошириши лозим. Ўз фаолиятининг барча соҳаларида анча силжишга эришишни назарда тутмоқда. **Биргина 1976 йилда корхона бўйича ишлаб чиқариш ҳажми 4,3 процент ортади. Меҳнат унумдорлигининг ўсиш кўрсаткичи салкам 5,5 процентни ташкил этиши керак. Ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш, прогрессив технологияни жорий қилиш, эски асбоб-ускуналарни янгилари билан алмаштириш ва модернизациялаш бўйича катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилади. Корхонада далага ўғит сепадиган янги аппаратни тайёрлаш ўзлаштирилади.**

Машинасозлар бу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун қизғин кураш бошлаб юбордилар. Улар ишлаб чиқариш резервларини қидириб топиш ва ишга солиш партия XXV съезди шарафига олинган социалистик мажбуриятларнинг тўла уддасидан чиқиш учун барча имкониятлардан фойдаланишга астойдил бел боғладилар.

Заводнинг 3-механика-йиғув цехининг партия йиғилишида лойиҳа муҳокамаси актив ўтди. Цех корхонанинг илғор цехларидан ҳисобланади. Бу ерда тайёрланаётган кўрак териш комбайнлари ва чизель-культиваторларга талаб тобора ортиб бормоқда. Шунинг учун ҳам бу маҳсулотларни ишлаб чиқариш йилдан-йилга кўпаймоқда. Биргина ўтган йили пахтакорларга 3 мингга яқин кўрак териш комбайнлари ва 3,5 мингдан кўпроқ ЧКУ—4 машиналари етказиб берилди. Коллектив беш йилликни ва унинг сўнгги йили планини анча ортиғи билан адо этди.

Шундай бўлишига қарамай, йиғилиш қатнашчилари ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар, унумли ишлашга ҳалақит бераётган камчиликлар ва нуқсонлар ҳақида кўпроқ фикр юритдилар. Меҳнат шароитининг яхши эмаслиги, асосий ва айниқса ёрдамчи ишларнинг механизация даражаси жуда пастлиги кадрлар қўнимсизлигига олиб келаётганлигини таъкидладилар.

— Штурмчилик ишимиздаги катта нуқсондир, — деди цех техника контроли бўлимининг мастери П. В. Абломонов. — Бунинг оқибати яхши бўлмаяпти. Айниқса, маҳсулот сифатига салбий таъсир кўрсатмоқда. «Қандай қилиб бўлса ҳам планни бажариш керак!», деган қоралланган система билан ишлашнинг яхшиликка олиб келмаслиги ҳаммага маълум. Лекин, шунга қарамай цех ва бизга машиналарнинг узеллари ва деталларини етказиб бераётган тайёрлов цехлари раҳбарлари бу соҳада тартиб ўрнатмаяптилар. Бир қанча асбоб-ускуналар яроқсиз ҳолга келган, уларни алмаштириш керак. Ана шу сабаблар бир меёрда ишлашимизга имкон бермаяпти. **Ҳар ойнинг биринчи декадасида 14 процент маҳсулот тайёрлангани ҳолда учинчи ўн кунликда бу кўрсаткич 60 процент ва ундан ҳам ошиқроқни ташкил этяпти. Шундай бўлгач, юксак сифатли машиналар ишлаб чиқариш мумкинми, ахир!! Бир меёрда ишлашни йўлга қўйиш керак. Ана шундай бўлгандагина ҳали фойдаланилмаётган жуда кўп резервларни ишга солиш мумкин бўлади.**

Коммунистик меҳнат зарбдори, токарь А. Ажимуротов корхона ва цехда ҳали ҳам брак маҳсулотлар ишлаб чиқаришга йўл қўйилаётганлиги ҳақида гапириб, бундай нуқсонларни зудлик билан бартараф этиш лозимлигини таъкидлади. Ҳатто корхонада брак деталь ишлаб чиқарганларга нисбатан етарли чора кўрилмаётганлиги, бу эса сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашнинг авж олишига салбий таъсир кўрсатаётганлигини айтди.

— Биз самарадорлик ва сифат беш йиллигига қадам қўйдик. Шундай бўлгач барча маҳсулотларнинг юксак сифатли бўлишига эришишимиз керак, — деди — у. — Бунинг учун нима қилиш лозим! Менимча, ҳар бир ишчи қайси касб эгаси бўлишидан қатъий назар ўз ишини пухта ўрганиши, унинг барча икир-чикирларини яхши билиши керак. Бунга эришмоқ учун ишчиларнинг малакасини ошириш, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришдан моддий манфаатдорлигини кучайтириш лозим. Биз техника контроли бўлимига топшираётган маҳсулотимизда биронта ҳам нуқсон бўлмаслигига эришишимиз даркор. Ҳамма жойда шахсий тамға билан ишлаш ҳуқуқини олиш учун социалистик мусобақани қизитиш зарур.

Корхонанинг бошқа цех ва участкаларида бўлиб ўтган йиғилишларда ҳам сифат ва самарадорлик беш йиллигида коллектив олдида турган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши учун амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар ҳақида гапиришди, ўзларининг фикр-мулоҳазалари ва таклифларини ўртага ташлашди. Уларни ҳисобга олиш ва қимматлиларини амалга ошириш шубҳасиз корхона ишлаб чиқаришининг янада ривожланишига ёрдам беради.

М. МАҲМУДОВ.

ЧИРОЙИНГГА ЧИРОЙ ҚЎШИЛСИН

Антонина Федоровна янги уйнинг балконида туриб, теварак атрофга суқланиб боқарди.

Бу ернинг гавжумлигини қаранг! Магазинлар уйнинг шундоққина ёнгинасида. Автобус, троллейбус бекати ҳам узоқ эмас. Богдан Хмельницкий кўчасидан ўтаётган машиналар кўриниб турибди. Қўни-қўшниларни айтмайсизми! Уларнинг кўпчилиги ўзига ўхшаб тўқимачилик комбинатида ишлашар экан. Қўшнилари «Таштекстильмаш» заводи ишчилари, таниш-билиш одамлар.

Янги йилнинг дастлабки кунлари эди. Қабул комиссияси аъзолари ҳар бир квартирага бирма-бир кириб, барча узелларни синчковлик билан кўздан кечириб чиқдилар. Йўл-йўлакай улар кўрсатган нуқсонларни сантехниклар билан пардозловчилар изма-из тугата боришди. Сўнг бир йўла учта тўққиз қаватли уйни комиссия аъзолари фойдаланиш учун тўла қабул қилиб олдилар.

Тўққиз қаватли турар жойнинг ёнгинасида қурилган иккита тўрт қаватли кооператив уй ҳам ўз эгаларига тақдим этилди. Шу тариқа Богдан Хмельницкий кўчаси бўйида бунёд этилаётган микрорайон янги оилалар билан яна ҳам гавжумлашиб кетди. Ҳозир бу ерда ҳар куни уй тўйлари ўтказиляпти. Ҳамма хурсанд. Куйга куй, қўшиққа қўшиқ уланиб кетяпти.

Бир томонда оилалар шодлиги, иккинчи томонда эса яна қурилиш ишлари давом этмоқда. Ҳозир бинокорлар 1458 ўқувчи ўринли мактаб, 280 ўринли болалар боғчаси, уй-жойлар, маданий-маиший биноларни бунёд этмоқдалар.

— Қурилишлар тобора қулоч ёзиб боряпти, — дейди Фрунзе район ижроия комитетининг раиси Б. И. Бекмирзаев. — Ўтган йилларда бинокорлар юзлаб квартиралар, 280 ўринли болалар комбинати, 520 ва 1.655 ўринли ётоқхоналар, иккита кафе, маиший хизмат комплексларини ҳамшаҳарларимизга совға қилдилар. Булардан ташқари Муқимий, Хмельницкий, Руставели кўчаларида гастрономлар очилди. Муқимий кўчасида 500 беморни қабул қилувчи диспансер, Бошлиқ участкасида эса болалар поликлиникасининг филиали ташкил қилинди. Маҳаллаларда 2618 хонадон газлаштирилди. Янги кўчалар очилиб, кўркам хиёбонлар яратилди. Яқинда биз район экономикасини ривожлантиришнинг янги йил планини ишлаб чиқдик. Келажакда районимиз Тошкентнинг энг гўзал, энг гавжум районларидан бири бўлиб қолади.

Ҳа, Фрунзе райони нурли истиқбол сари одимлаяпти. Ўтган беш йилликда районда ажойиб ўзгаришлар рўй берди. Саноатчилар декабрь ойининг бошларидаёқ беш йиллик планини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Планга қўшимча равишда неча ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Фақатгина сўнгги икки йил мобайнида белгиланганидан 31 тонна пахта толаси, 2 миллион квадрат метр ип газлама, 100 минг жуфт пойафзал кўп ишлаб чиқарилди. Тўққизинчи беш йилликда корхоналар тайёрлаётган саноат маҳсулоти ҳажми 11 процент ошди. Халққа тақдим этилаётган буюмларнинг 8 проценти давлат сифат белгиси билан чиқарилаяпти.

Корхоналарнинг тобора ёшараётганлигини кўриб беихтиёр қувонасан, киши. Кейинги йилларда цехларда 150 та поток ва комплекс механизациялашган янги линиялар монтаж қилинди, 3 мингдан ортиқ серунум, замонавий станоклар ўрнатилди, 3.300 га яқин ускуна модернизация қилинди.

— Янги йилда корхоналар яна кўплаб тезкор станок ва мосламалар билан бойийди, — суҳбатимизга қўшилди район ижроия комитети план бўлимининг экономисти М. Носирова. — Тўқимачилик комбинати, тўқимачилик машинасозлиги заводи, пойафзал фабрикаси каби корхоналарда 1.200 та янги станок ўрнатилади. Сифат белгиси билан чиқадиган маҳсулотлар ўтган йилга нисбатан бу йил 20 процент кўпаяди. Ҳозир «Таштекстильмаш» заводининг қуюв цехи, «Узбеккинодеталь» заводини реконструкция қилиш ишлари бошлаб юборилган. Ҳа демай бинокорлар 1-пойафзал фабрикаси учун яна бир ишлаб чиқариш корпуси қуришга киришадилар. У йилига бир миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради. Илмий текшириш институтлари, конструкторлик бюролари учун ҳам янги лабораториялар қуриб берилади.

Район харитасига қараб туриб беихтиёр яна келажакни ўйлаймиз. Харитада белгиланган квадратлар ўрнида ҳадемай ўнлаб кўпқаватли бинолар кўкка бўй чўзади. Узун чизиқлар ўрнида эса кўчалар ястанади. Абдулла Қаҳҳор кўчасида образли буюмлари комбинати ишчилари учун 200 ўринли, «Таштекстильмаш» заводи ишчилари учун 3.628 ўринли, тўқимачилик комбинати ишчилари учун эса 4.110 ўринли кўркам ётоқхоналар яратилади. В. И. Ленин номли болалар маданият ва истироҳат боғи, С. М. Киров номли маданият ва истироҳат боғи кенгайтирилади. Шота Руставели кўчаси охиридаги каттагина ташландиқ ерда янги хиёбон яратилади. Райониинг яшил зоналарига бу йил салкам 200 минг туп манзарали кўчат ўтказиш мўлжалланмоқда.

Нарироқ бориб марказий (Туркман) бозор ўрни ҳам обод бир масканга айланади. В. И. Ленин проспекти шу томонга чўзилиб келади. Проспект бўйида эса кино залига эга бўлган янги Билимлар уйи қад кўтаради. Теварак-атрофда бешта кичик хиёбон яратилади.

Янги беш йилликда Янги Полторацкий кўчаси қурилиши давом эттирилади. Ҳозир у Богдан Хмельницкий кўчасига келиб тақалган. Келажакда у «Таштекстильмаш» заводининг қуйи қисми бўйлаб Самарқанд автостанциясига уланади. Кўча қурилиши тугаллангач барча юк машиналари шу йўл бўйлаб қатнайди. Шота Руставели кўчаси эса жамоат транспорти ва енгил автомашиналар учун қолдирилади. Шунда шаҳар маркази шовқиндан анча ҳоли бўлади.

Волгоград кўчасидаги ҳарбийлар қабристони мемориал комплекси ҳам келажакда тошкентликларнинг катта зиёратгоҳига айланади. Комплекс қурилишининг бир қисми Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги арафасида тугалланган эди. Иккинчи навбат қурилиши эса ҳозир жадал олиб боріляпти.

Янги беш йиллик янги парвозларга чорламоқда. Белгиланган режаларнинг ҳаммаси реал. Улар тўла бажарилса, район чиройи яна ҳам очилади, экономикаси яна ҳам юксалади. Ҳозир янги марраларни тезроқ забт этиш учун бор имкониятлар ишга солинмоқда.

Ж. НОСИРОВ,
Фрунзе райони.

ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАР

«ТЮЛЬПАН», «ВЕТЕРОК» ВА «ЖЕМЧУГ»

Олмалиқ рўзғор кимёси заводи магазинларга уч хил янги маҳсулот юбора бошлади. Булар дезодорант «Тюльпан» ва ҳавони янгилайдиган восита «Ветерек» ҳамда эмалланган идиш, кафел раковина, ванна тозалайдиган «Жемчуг» препаратидир. Харидорлар йил мобайнида неча юз минглаб банка шундай дориларни оладилар.

Корхонанинг маҳсулоти барча иттифоқдош республикаларга, Москва ва Ленинградга ҳам юборилиб турилибди. Химиклар 40 хил маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар, беш йилликнинг биринчи йилида яна 15 хил маҳсулот ишлаб чиқаришмоқчи. Бу йил савдо сотиққа рўзғор кимёси моллари етказиб бериш йиллик ҳажми 4 минг тонна кўпайиб, 17.500 тонна бўлади.

(ЎзТАГ мухбири).

ТОШКЕНТ ЯҚИНИДА МЕДИЦИНА МАРКАЗИ

Янги даволаш — ўқув комплексининг дастлабки корпуслари — Тошкент давлат медицина институти клиника касалхонасининг биринчи корпуслари фойдаланишга қабул қилиб олинди. Олти қаватли иморат биноларида 630 ўринли терапевтика бўлими, лаборатория, диагностика кабинетлари жойлаштирилади.

Янги медицина шаҳарчаси — Ўзбекистон пойтахтининг белига камардек ярашган автомобиль халқа йўли ёқасида барпо этилмоқда. Бу медицина шаҳарчаси меҳнаткашлар сиҳат-саломатлигини сақлаш ва медицина фанини янада ривожлантиришнинг таянч базаси бўлиб қолади. Мана шу беш йилликнинг охирида қурилиш поёнига етказилгач, комплекснинг саккизта даволаш корпуслари — обод, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган бинолар бир маҳалнинг ўзида икки минг беморни даволаш учун қабул қила оладиган бўлади.

Ўқув корпуси қад кўтармоқда, бу йил учта поток дарсхоналарида дастлабки лекциялар ўқилади. Институт медицина ходимлари ва ўқитувчилари учун шу ернинг ўзида уй-жойлар, турли хўжалик ва маиший хизмат бинолари қурилмоқда.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг делегатлари

ДИЛБАР — ДАВР ҚИЗИ

ОЧЕРК

ТОШКЕНТ область партия конференциясида Дилбар Қулматова Ўзбекистон Компартияси XIX съездига делегат қилиб сайланди. Унинг қувончи бир дунё. Ҳамкасблари, дугоналари Дилбарни янги шодлиги билан муборакбод этишмоқда.

УНИ дастлаб ўтган йил қишнинг бошларида учратдим. Фабрика қизил бурчагининг эшиги олдида қўлига бир варақ қоғоз тутганича, унга тикилиб қолган. Лаблари пичирлайди. Ўқияптими, ёд олмоқчими, дарҳол билиб олиш қийин. Эгнида енги калта қора сатин халат. Ёқасига гулдор оппоқ тўр тикилган. Бошида оқ сурп дуррача. Оёғида рангини аниқлаб бўлмайдиган енгилгина чувак. Дарров танидим. Бу ўша. Дилбар. Тез кунда жуда машҳур бўлиб кетган қиз. Кўп одамлар суратга аслидан кўра бошқачароқ тушади. Дилбар эса худди ўзи. Газеталарда кўплаб босилган суратларининг айнан ўзи.

Унинг ҳаяжонланаётгани чеҳрасидан, лабларининг тез-тез пичирлашидан шундоққина кўриниб турибди. Худди кирш имтиҳони топшириш учун аудитория остонасида тараддудланиб турган абитуриентга ўхшайди. Ҳаяжонини англаб олиш қийин эмас. Ҳозир у сўзга чиқиш учун тайёрланяпти. Ҳа, бугунги қувончли кунда унинг сўзга чиқиши, минбардан туриб устозини юракдан табриклаши табиий. Лидия Павловна Казанцева наинки Тошкентда, балки Иттифоқда машҳур тўқувчи. Дилбарнинг эса ҳамкасби, устози. Ёнма-ён меҳнат қилишади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажарган Лидия Павловнага табрик телеграммаси йўллаган. Телеграммани ўқиб эшиттиришга бағишланган митинг бўлади ҳозир.

Дилбар минбарда қувониб, энтикиб, тўлқинланиб сўзлади. Унинг ҳар бир сўзи қалб тубидан чиқаётганлиги севинчдан порлаган кўзларидан, нақш олма тусини ола бошлаган оппоқ кулча юзларидан шундоққина кўриниб турарди. Уч минутгина давом этган табригини шундай якунлади:

— Мен Лидия опамларнинг изидан бориб, улардек бўлишга ҳаракат қиламан. Жонажон партиямизнинг навбатдаги съезди шарафига 1976 йил биринчи квартали планини 15 февралда бажараман. Планга қўшимча 10 минг метр газлама тўқийман.

Залда гулдурос қарсаклар янгради. Лидия Павловна ўрнидан туриб, Дилбарнинг пешанасидан ўпиб қўйди... Ўша куни Дилбар билан суҳбатлашдим. Мавриди эмасди. Лекин кўп кунгача табиатан ҳаракатчан, қушдек енгил учиб юрадиган бу қизнинг сўзлари қулоғимдан нари кетмади «Мен Лидия опамлардек бўлишга ҳаракат қиламан!». Иккиланмай, дангал, айни пайтда болаларча самимий айтилган оддийгина бу сўзларнинг заминида жуда катта салмоқ бор эмасми? Мамлакатимиз тўқувчиларининг сардори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. П. Казанцевага етишга ваъда бериш... Дилбарнинг ваъдасида беғубор орзу-интилиш билан юксак журъат мужассамлашган эди. Оддийгина ваъданинг сеҳргар қудрати ҳам шунда бўлса керак...

— Ўша куни сўзга чиқиб Лидия Павловнани устоз деган эдингиз, — эслатдим унга суҳбат орасида.

— Рост, улар менга устоз, — деди Дилбар гапнинг мазмунига ҳушёрлик билан тушуниб. — Менимча, ҳар бир ёш ишчининг устози бирнечта бўлади. Лидия опам ана шу устозларимнинг бири: улар менга бевосита касб ўргатмаганлар. Бироқ мен улардан кўп нарса ўргандим. Қилаётган ишларига зимдан қараб-қараб, мураккаб туюлган нарсаларни сўраб-сўраб ўргандим. Менга касб ўргатган биринчи устозим Муяссар опамлар. Садди опамларни эса ўзимга мураббий деб биламан...

Дарҳақиқат, устоз ва мураббий тушунчаларини гоҳо бир бутун тушунамиз. Аслида эса улар бир-биридан анчагина фарқ қилади. Фақатгина тўқув станоклари билан тиллашишни-ю, улар орасида елиб-югуришни билади деб ўйлагандим Дилбар ҳақида. Унинг тажрибакор, ёши улуғ кишилардек фикр юритиши, ҳаётга зийрак зеҳн билан боқа олиши суҳбат давомида унинг қиёфасини янада кўркамлаштира борарди... Дарвоқе, тажриба билан ёш ўртасида мустаҳкам бир муносабат бор. Дилбар Қулматова ўн олти ёшидан меҳнат фаолиятини бошлаганига эътибор қилсак, беш йил мобайнида дурустгина тажрибага эга бўлганини кўрамиз. Ҳатто анчагина зўр тажрибалиларни қувиб ўтди. Тўқувчиликда довруқ қозонди.

Ҳаммаси одатдаги оддийгина ўша кундан бошланди.

Дилбар бу воқеанинг, яъни дугонаси Зинаиданинг меҳнат отпускасига чиқиши ўзининг ҳаётида муҳим аҳамият касб этиб қолажагини, албатта, ҳаёлига ҳам келтирмаган эди. Ўнлаб дугоналари қатори ишга келиб-кетиб, одатдаги вазифасини бажариб юрганди.

У ирим-сиримга ишонмайди-ю, лекин одамнинг кўзига кўринмас қандайдир ғойибона руҳ борлигини билади. Ўз ҳаётида кўп учратган. Ўн беш ёшлигида сокин қадрдан қишлоғини, ота-онасининг иссиқ бағрини ташлаб ғала-ғовур Тошкентга отланишга журъат этганида ҳам, тўқувчилик касбини эгаллашга аҳд қилганида ҳам кўнгил алланарсаларни сезарди. Бу шунчаки, ёшликнинг романтик орзуларимиди, ёки меҳнати бахт келтиражагига қатъий ишончмиди, ҳайтовур, мана, ўзини бахтиёрлар қаторида кўриб турибди. Дилбар ўша кундан бошлаб кундалик тутди. Биров айтмади, ўзи ҳам бундан бирон мақсадни кўзлагани йўқ. Шунчаки, ҳамхоналари ҳар ёққа кетишиб, бир ўзи зерикиб қолдида, кундалик ёза бошлади.

1975 йил. 15 июнь. Бугун 48 та станокда ишладим. Ҳаётимда биринчи марта. Ҳозиргача 32 та эди. Норма бўйича эса бир тўқувчи 24 та станокда ишлаши лозим. Бугун икки нормани бажардим. Биров шундай қилгин, демади. Қарасам, икки кундан бери ёнимдаги 32 та станок бекор турибди. Ишлайдиган одам йўқ. Уларнинг «маликаси» Зина отпускага кетди. Ҳар ёз ўзи шунақа бўлади. Отпуска талаш. Кеча ишдан кейин цех бошлиғимиз Раҳим аканинг ҳузурига кирдим.

— Зинанинг ўн олтита станогини менга берасизми, келгунча ишлаб тураман. — дедим, Раҳим ака менга негадир индамай қараб турарди. Жуда хориганлиги кўзларидан кўриниб турибди. Кайфияти ёмон пайтида кирибман, йўқ деса-я, деган ҳаёлда ёлворганга ўхшатиб, — барибирам бекор турибди-ку, дедим. Раҳим ака жилмайди:

— Қийналиб қолмасмикансан?

— Уддалайман, — дедим уларнинг меҳрибон жилмайганларидан дадилланиб.

— Майли, бир кун ишлаб кўргин-чи, — дедилар.

Чамаси, ёмон ишламадим. Ўзимнинг 32 та станогим ҳар кунгичалик юриб турди. Зинанинг 16 та станоги ҳам бир текис ишлади. Бўларкан. Аммо жуда чарчадим. Ҳозир эса чарчоғим тарқаган. Негадир ўзимдан-ўзим хурсанд бўлиб кетяпман. Гаплашадиган одам йўқ. Меҳрининг бугун дам олиш куни. Уйига кетган. Қизлар кинога жўнаворишган шекилли. Кўрмаган фильмлари бормикан ўзи... Қувончимни тўкиб соладиган сирдош тополмай, кундалик ёзишга тутиндим.

17 июнь. Эрталаб ишга борсам, Раҳим ака рўпарамдан келаяптилар. Маладес Дилбархон, буёғини бўшаштирманг, дейдилар. Айтишларича, ўтган куни смена нормасини 127 процент бажарибман. Демак, кеча 130 процентга чиққан бўлса керак. Нисбатан унумли ишладим. Бу икки кишининг нормаси эканини ҳисобга ол-

ЯХШИ НИЯТ — МЕҲНАТ БАРАКАСИ

Доно халқимизда ибратли иборалар кўп. Улар меҳнат жабҳасида, ҳаётий уринишларда, дўстлик ва қардошлик мусобақаларида ақл ва кечмишлар билан йўғрилган, пишган, етилган. Улар оғиздан-оғизга ўтган сари, маънога тўлиб борган, кишиларни меҳнатга, одобга, ватанпарварликка, дўстлик ва меҳрибонликка чорлаган.

Баъзи корхоналар, шифохоналарда, дала шийпонларида, мевазор, узумзор боғлар йўлкаси чеккаларида чиройли ҳарфлар билан ёзиб қўйилган мақолларни ўқиб, одам бир дунё ақл ўргангандек бўлади. Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозида шундай. Мақоллар хўжакўрсинга ёзиб қўйилмайди, балки унга амал қилинади. Биз бугун кўзга кўринарли жойда ёзиб қўйилган мақолларнинг бири тўғрисида сўз очайлик: бу «Яхши ният — меҳнат баракаси» деган мақол.

1971 йилда, тўққизинчи беш йиллик бошланаётганда шу хўжалик аъзолари ташаббус билан чиқиб бундай деган эдилар:

«Биз яхши ният билан меҳнатимизга барака киритиб, тўққизинчи беш йилликни тўрт йилда бажарамиз».

Уларнинг яхши ниятлари баракали меҳнатларига йўлдош бўлди. Ҳақиқатан ҳам тўққизинчи беш йиллик ҳатто тўрт йилда эмас, уч ярим йилда бажарилди. Шу давр ичида картошка, сабзавот, мева, узум планда мўлжалланган 37 минг 731 тонна ўрнига 47 минг 676 тонна қилиб бажарилди. Мўлжалдагидан 10 минг тонна кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Колхозчиларнинг яқинда бўлган йиллик ҳисобот йиғилишида колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган агроном Сидиқ Муҳаммаджонов ўз докладида шу рақамларни такрорлаганда залда ўтирганлар меҳнатлари натижаларидан ғоят мамнун бўлдилар.

Шундан сўнг раис саккизинчи беш йиллик билан тўққизинчи беш йилликдаги ишларни бирма-бир солиштирди. Бу колхозда ер майдонлари тугалланган беш йилликда олдинги беш йилликдагига қараганда ўзгаргани йўқ. Аммо, маҳсулот ишлаб чиқариш, ҳосилдорликни ошириш ҳисобига, ҳар қарич ердан унумли, оқилона фойдаланиш ҳисобига кескин кўпайтирилди. Чунончи, **саккизинчи беш йилликда жаъми 23 минг 573 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштирилган бўлса, тўққизинчи беш йилликда 43 минг 155 тонна маҳсулот топширилди.**

Боғдорчилик, сабзавотчилик бригадалари ишини таҳлил қилганда, бу юксак социалистик мажбуриятнинг бажарилишига ким қандай ҳисса қўшганлиги яққол сезилади. Коммунистлардан **Худойназар Умаров бошчилик қилаётган боғбонлар бригадаси узум ҳосилдорлигини оширишда намуна бўларли меҳнат қилмоқда. Тўққизинчи беш йилликда 2.510 тонна ўрнига 3.173 тонна ширин-шакар узум олдилар.**

Коммунист Ислом Баҳромов бошчилик қилаётган бригада сабзавотчиликни ривожлантиришда фақат бу колхозда эмас, районда, ҳатто областда пешқадам бригадалардан деса бўлади. Бу бригада аъзолари беш йиллик планларини 138 процент қилиб бажардилар. Шу йиллар давомида 5.057 тонна ўрнига, салкам 7 минг тонна маҳсулот етказиб бердилар. Қодир Тошпўлатов, Акром Зоҳидов, Иброҳим Нурхўжаев, Жалил Мажидов ва бошқа бригадаларнинг аъзолари ҳам ўз сўзларининг устидан чиқдилар.

Ҳосилдорликни оширишга келганда саккизинчи беш йиллик билан тўққизинчи беш йиллик ўртасида кескин юксалиш бор. Олдингисида **гектаридан 61 центнердан картошка олинган бўлса, тўққизинчи беш йилликда ҳар гектар ердан йиғиб олинган картошка 155 центнерни ташкил этди. Сабзавот экинлари ҳосилдорлиги 135 дан 260 центнерга кўтарилди.**

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШЛАРИ

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти шаҳар меҳнаткашларини қиш фаслида ҳам деҳқончилик маҳсулотлари билан таъминлаш йўлида астойдил иш олиб бормоқдалар. 1975 йилда теплицадан мўл ҳосил олинди. Ҳар квадрат метрда етиштирилган маҳсулот 16,5 килограммни ташкил этди. Колхоз теплицанинг ўзидан 58.816 сўм соф фойда кўрди. Теплица хўжалиги келгуси йилдан бошлаб 8 гектарга етказилади. Бу ерда ҳосилдорликнинг ошиши сабабларидан бири, теплицада ишлаётган кишилар меҳнатининг яхши ташкил этилганлиги ва моддий рағбатлантириш шу куннинг талаби даражасида олиб борилаётганлигидадир. Теплица ходимларига берилган топшириқни ошириб бажарганликлари ва пландан ташқари маҳсулот етиштиришни кўпайтирганликлари учун 35 минг сўм қўшимча ҳақ тақсимлаб берилди.

Докладда таъкидланганидек, сабзавот экинлари парваришини ўтказишда механизация ҳали кенг миқёсда тадбиқ этилмаган бўлса ҳам, бундан кейин сабзавотчиликка механизацияни тўла жорий этиш тадбирлари амалга оширилаётир. Механизаторлар талаб қилгандек карталар кенгайтирилиб, пайкалларга аввалги йиллардаги сингари бир қанча экин эмас, жуда кўпи билан бир, икки хил экин экиш изчиллик билан амалга оширилади. Инженер Тожибой Нишонов бошлиқ механизаторлар ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилидан бошлаб карам, помидор кўчатлари ўтказишни механизация ёрдамида бажариш, картошка экиш ва ҳосилни қазиб олиш ишларини ҳам шу усулда адо этишга ҳаракат қилмоқдалар.

Колхозда ҳар бир соҳадан иқтисодий фойда кўриш, бунга эришаётган кишиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш биринчи ўринга қўйилган. Масалан, шоферлар хизматини олиб кўрайлик. Планда кўрсатилишича, йил давомида машиналар учун 23.042 сўм ҳаражат қилиш мўлжалланган. Колхоз шоферлари иқтисодий фойда кўриш мақсадида тежаб-тергаб иш олиб борганлар, машинани, эҳтиёт қисмларни авайлаганлар, ёқилғи ва мойлаш буюмларини иқтисод қилганлар. Натижада, мўлжалдагидан анча кам — 17.364 сўм ҳаражат қилинган. Иқтисод бўлиб қолган 6.462 сўм пулнинг 50 проценти шоферларга тақсимлаб берилган.

Колхозда чорвачилик ишлари ҳам тўққизинчи беш йилликда ундан олдинги беш йилликдагига қараганда анча юксалган. Беш йилликда пландагига қараганда 720 тонна кўп сут соғиб олинган. Ҳар бир сигирдан 3 минг 50 литр ўрнига 3.319 литрдан сут соғилган.

Тўққизинчи беш йилликни катта меҳнат муваффақиятлари билан якунлаган ва ўнинчи беш йилликка дадил қадам қўйган колхоз аъзолари КПССнинг XXV съезди бўладиган тарихий йилда ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олдилар. Улар «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС XXV съездига йўлланган лойиҳада кўрсатилган тадбирларни шараф билан бажарамиз, демоқдалар.

1976 йилда 120 гектар ернинг ҳар гектаридан 168 центнердан картошка, 262 гектар ернинг ҳар гектаридан 304 центнердан сабзавот, 300 центнердан полиз маҳсулотлари, 60 центнердан мева, 150 центнердан узум етиштириш, чорва моллари учун кўплаб силос, сенаж, хашаки лавлаги ва бошқа озуқабоп маҳсулотлар тайёрлаш, гўштга топшириладиган қорамоллар тирик вазнини 450 килограммга етказиш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбурият олиб шу кунларда ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

«Ленин йўли» колхози аъзолари тўққизинчи беш йиллик бошида таъкидлаган **яхши ният — меҳнат баракаси,** деган шиорларига ўнинчи беш йиллик давомида ҳам тўла амал қилиб, уни ҳам юқори кўрсаткичлар билан якунлаш ҳаракатидалар.

С. МАҲКАМОВ.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ХАЛҚАРО КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ САМАРАЛАРИ

ЖАКАРТА, 22 январь. (ТАСС). Халқаро кескинликнинг юмшатилиши жаҳонда тенглик, суверенитетга ва турли социал-иқтисодий тузумдаги барча давлатлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликка асосланган иқтисодий муносабатларнинг янги системасини вужудга келтириш учун қулай заминлар яратиб беради. Осиёдаги ривожланиб бораётган 23 мамлакат молия-экономика министрликлари ва идоралари раҳбарларининг бу ерда ўтказилган маслаҳатлашиш учрашувининг якунловчи ҳужжатида шу нарса таъкидлаб ўтилди. Бу учрашув Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг савдо ва тараққиётга бағишлаб шу йил май ойида Найробида ўтказиладиган IV сессиясига тайёргарлик доирасида БМТ раҳбарлигида уюштирилди.

Учрашув қатнашчилари «тараққий этган давлатлар билан ривожланаётган давлатлар ўртасида чуқурлашиб бораётган иқтисодий тафовутларни бартараф қилиш учун шарт-шароит вужудга келтириш» зарурлигига ишонганликларини изҳор қилдилар.

Жакартадаги учрашув қатнашчилари ТАСС мухбири билан суҳбатда таъкидлаб ўтганларидек, империалистик давлатларнинг Осиёдаги ривожланаётган мамлакатларни нефть ишлаб чиқарувчи ва истеъмол қилувчи мамлакатлар деб сунъий равишда бир-бири билан ажратиб юбориш йўли билан бу мамлакатлар орасига нифоқ солиш борасидаги уринишлари барбод бўлганлиги учрашувнинг муҳим натижасидир. Учрашув қатнашчилари қуйидагиларни уқтириб ўтдилар: ривожланаётган давлатлар ўзлари билан тараққий этган мамлакатлар ўртасида камситишдан ва буйруқ билан иш кўришдан ҳоли бўлган иқтисодий муносабатлар ўрнатилиши учун ягона фронт бўлиб ҳаракат қилиш ниятидадир.

ВИЗИТ ТУГАДИ

БОНН, 22 январь. (ТАСС). СССР парламент группасининг раиси, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков бошчилигидаги СССР парламент группаси делегацияси бугун ватанига жўнаб кетди.

Жўнаб кетиш олдидан делегация Рейнланд-Пфальц ландтаги (Ер парламенти)га борди. Делегацияни ландтаг раиси А. Мартин қабул қилди. Делегация ландтаг депутатлари билан суҳбатлашди.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ВАРШАВА

Польшанинг йирик «Белхатув» энергетика базаси тез суръатлар билан қурилмоқда. Унда бир неча иссиқлик электростанцияси бўлади. Бу станциялар ҳар йили 30 миллиард киловатт-соатдан зиёд электроэнергия ишлаб чиқаради. Маҳаллий қорамтир кўмир ТЭС учун ёқилғи бўлади.

БОНН

Ҳукуматнинг расмий вакили қуйидагиларни хабар қилди: Германия Федератив Республикасининг Бундестагга навбатдаги сайлов шу йил 3 октябрь якшанба куни ўтказилади. Министрлар кабинетининг кеча ўтказилган мажлисида шу ҳақдаги қарор қабул қилинди.

ВЬЕНТЬЯН

Лаос Халқ Демократик Республикасининг пойтахтида социал-масалалар ва уруш жароҳатларини даволаш масаласи билан шуғулланувчи умуммиллий комитети тузилди. Бу комитет Лаос меҳнаткашларининг социал турмуш шароитларини яхшилаш соҳасида оммавий ташкилотлар ва давлат ташкилотлари ишини мувофиқлаштириб олиб боради. Аҳолини иш билан таъминлаш, эски вьентьян армиясининг хизматчиларини ишга жойлаштириш, шунингдек уруш инвалидларини моддий таъминлаш ва мамлакатга қайтиб келган қочоқларга ёрдам бериш масалалари билан шуғулланади.

БИСАУ

Гвинея-Бисау халқи республиканинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган Амилкар Кабрал ва бошқа миллий қаҳрамонлар хотирасига бағишланган кунни нишонлади. Пойтахтда ўтказилган оммавий митингда Гвинея-Бисау Давлат кенгашининг раиси Луис Кабрал қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партиясини тузиб, унинг биринчи секретари бўлган, африка халқларининг озодлиги учун мардона курашган Амилкар Кабралнинг ҳаёти ва фаолияти келгуси авлодлар учун ўрнак бўлиб хизмат қилади ва Гвинея-Бисау ҳамда Яшил Бурун халқларининг хотирасида абадий сақланиб қолади.

(ТАСС, 22 январь).

Ангола Халқ Республикаси миллий армияси жангчилари кейинги кезларда қўлга киритган ўлжалар орасида Америка, Хитой ва Францияда ишлаб чиқарилган бир қатор қурол-яроғлар бор. Суратда: миллий армия жангчилари қўлга киритган қурол-яроғлар.

ТАСС фотохроникаси.

Империализмга қарши фронтни мустаҳкамлайлик

ЛОРЕНСУ-МАРКИШ, 22 январь. (ТАСС). Мозамбик президенти Самора Машел бундай деди: Португалия мустамлака империяси яксон бўлганидан кейин халқаро империализм кучлари Африка қитъасида ўз позицияларини тиклашга ҳануз уринмоқдалар. Улар Африкадаги мустақил давлатларни сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан асоратга солиш учун ҳам интилмоқдалар ва бу йўлда ҳарбий экспансия, сотиб олиш, пўписа қилиш усулларидан фойдаланмоқдалар. Самора Машел Африка Бирлиги ташкилоти озодлик комитетининг Лоренсу-Маркишда ўтказилаётган навбатдаги сессиясида нутқ сўзлади.

Сессия қатнашчилари қитъада кучларнинг янгича жойланиши билан боғлиқ бўлган масалаларни, шунингдек Африкада мустамлакачиликни узил-кесил тугатиш проблемаларини муҳокама қилмоқдалар.

Империалистларнинг Африкадаги кирдикорлари давом этаётганлиги сабабли, деб таъкидлади С. Машел, қитъа халқлари озодлик курашига ёрдам беришлари, «эркинлик доирасини доим кенгайтиришлари» лозим. Бундан мақсад «империализм кучларининг ҳукмронлиги доирасини кенгайтиришларига йўл қўймасликдан иборат».

Мозамбик президенти Африка мамлакатларига мурожаат қилиб уларни империализмга қарши, сиёсий, иқтисодий ва маданий мустақиллик учун курашда ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга даъват этди.

РЕМОНТ ТУГАЛЛАНДИ

С. Раҳимов номли колхоз механизаторлари техника воситаларини созлаш ишларига анча барвақт киришган эдилар. Шу туфайли хўжаликда ремонт ишлари муддатидан илгари тугалланди. 25 трактор мавсумга тахт қилиб қўйилди. Ремонт ишларида Э. Кенжаев, Р. Қамбаров, Ш. Носиров, Қ. Икромов каби механизаторлар айниқса намуна кўрсатиб ишлашди.

Т. ЖУРАЕВ.

Тошкент райони.

КИТОБ БАЙРАМИ

Кеча Ўзбекистон ССР бадиий фондининг Марказий бадиий салонида КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездига бағишланган «Съезддан-съездгача» мавзуида республика китоб кўргазмаси очилди. Кўргазмани Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича Давлат комитети ташкил этган. Кўргазмани Комитет раиси, Ўзбекистон журналистлар Союзи правлениесининг раиси З. И. Есенбоев кириш сўз билан очди. Китобхонлар ва ноширларни Ўзбекистон ёзувчилар Союзи правлениеси раисининг биринчи ўринбосари Н. Назруллаев, шоира Н. Ҳолхўжаева, Ўзбекистон халқ ёзувчиси, республика китобсеварлар жамияти раиси Н. Сафаров ва бошқа ўртоқлар табрикладилар.

Кўргазма залининг тўрига осиб қўйилган харита Ўзбекистонда чоп этилаётган китобларнинг тарқалиш йўлини кўрсатиб турибди. Ижтимоий-сиёсий, илмий-оммабоп, бадиий адабиётларимиз ҳозир Иттифоқ оша жаҳоннинг 97 мамлакати китобхонларига бориб тегаяпти. Кейинги беш йилликда Ўзбекистон нашриётлари 10500 номда 179,5 миллион нусха китоб чиқарди.

Республикамизда В. И. Ленин асарлари 40 томлигини нашр этиш ишлари тугалланди, доҳий асарлари тўла тўпламининг 20 томи китобхонларга тақдим этилди. Қолган томлари эса ўнинчи беш йиллик давомида босмадан чиқади. Тўққизинчи беш йилликда китоблар жавони яна бир қатор муҳим ижтимоий-сиёсий адабиётлар билан бойиди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» номли тўрт томлик мақола ва нутқлар тўплами, «Капитал»нинг учинчи томи, Ўзбек Совет Энциклопедиясининг олти томи, қатор монографик асарлар нашр этилди. Улардан намуналар кўргазма залига қўйилган.

Кейинги йилларда ўзбек адабиётига бўлган қизиқиш чет элларда ҳам кучаймоқда. Нашриётларимизда чиқарилаётган китобларни АҚШ, Англия, Япония, ГФР, Франция каби йирик капиталистик ҳамда хорижий Шарқ мамлакатлари китобхонлари ўз тилларида ўқимоқдалар. Кейинги 15 йил ичида ўзбек авторларининг китоблари жаҳондаги йигирмадан ортиқ халқлар тилида қайта нашр этилди, уларнинг тиражи 8 миллион нусхадан ошиб кетди. Ҳозир республикамизда хорижий Шарқ мамлакатлари учун араб, форс каби тилларда адабиётлар нашр этувчи «Прогресс» нашриёти ишлаб турибди. Кўргазмага янги нашриёт маҳсулотлари ҳам қўйилган. Улар орасида В. И. Ленин асарлари катта ўринни эгаллаган.

Нашриётларимиз маркаси босилган китоблар мазмун жиҳатдан ҳам, безатилиши жиҳатидан ҳам шу кун талабларига тўла жавоб бераяпти. Ўтган йили Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон нашриётлари маҳсулотлари конкурсида республикамизда чоп этилган бир қатор китоблар биринчи даражали дипломлар билан тақдирланди. Улар орасида В. И. Ленин асарлари бешинчи томи, «Бобирнома» каби йирик адабиётлар бор. Совриндор матбаачилар қўлидан чиққан аъло сифатли нашрларни китобхонлар зўр қизиқиш билан кўздан кечиришаяпти.

Суратда: китоб кўргазмаси залида.

А. Абалян фотоси.

ганда 260 процент бўлади. Майли, бемалол ишласа бўлар кан-ку. Проценти билан нима ишим бор. Стаханов бир кунда 14 кишининг нормасини бажарган ўз вақтида...

25 июнь. Иккинчи қатордаги бир станокнинг ипини улаётган эдим, Ольга Алексеевна рўпарамга келиб қолганини пайқамабман. Оғзини қулоғимга тутиб, ишдан кейин фабкомга киргин, деди. «Хўп» деган ишора қилдим. Кетди. О. А. Шмилева фабрика касаба союз комитетининг раиси. Дабдурустдан нега йўқлаб қолдийкин. Албатта, айни шу долзарб кунларда дам олиш уйига путёвка бериш учун чақирмаётгандир. Сўраб ўтирмадим. Цеҳда гаплашиш амри-маҳол. Станокларнинг гувуридан ҳеч нимани эшитиб бўлмайди.

Ишдан сўнг кабинетига кирдим. Ўрнидан туриб, жой кўрсатди. Ҳол-аҳвол сўради.

— 48 та станокда ишлаяпсан, эшитиб хурсанд бўлдим, — деди Ольга Алексеевна. — Бу ишинг жуда зўр. Ташаббус бошлаганинг учун раҳмат. Сендан кўриб, бошқалар ҳам эргашади.

— Мен биринчи эмасман,— дедим Ольга Алексеевнанинг бемавриддек туюлган мақтовидан ўнғайсизланиб, —Лидия Павловна қачондан бери 48-та станокда ишлаяпти.

— Бу гапинг тўғри, лекин биласанми, Казанцеванинг йўли бошқа, сеники бошқа. Цеҳимиздагилар асосан ёшлар. Уларнинг кўпчилиги Лидия Павловнага эргашишни, у билан тенг станокларда ишлашни хаёлларига келтиришмайди. Чунки ораларида ёш ва тажриба, маҳорат жиҳатидан катта тафовут бор деб тасаввур қиладилар. Журъат этишмайди. Сен эса бунга журъат қилиб, зўр ишга қўл ургансан. Сенинг тенгдошларинг «нега биз Дилбарчалик ишлолмас эканмиз» дея эргашишлари турган гап.

Фабком раисининг гапларида жон борлигини тушундим. Лекин мени чақиришдан мақсад бу эмаслигини билиб, саволнамо назари билан қарадим.

— Бу биринчи масала, — деди Ольга Алексеевна. Иккинчиси, КПСС XXV съезди яқинлашаяпти. Ёшсан, ишларинг яхши кетяпти, съезд шарафига шахсий социалистик мажбурият олсанг қандай бўларкин?

— Жуда соз бўларди! — дедим ўйлаб ўтирмай. — Шу гап кеча ўзимнинг ҳам хаёлимга келувди-я.

— Буни қара, фикримиз бир жойдан чиққанини...

Ольга Алексеевна билан меҳнат ва иш ҳақи бўлимига кирдик. У ерда менинг ишлаб чиқариш кўрсаткичларимни ҳисоблаб чиқишди. Бир сменада икки нормани бажара оладиган имкониятим бор экан. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи квартали планини ярим муддатда, яъни 15 февралда бажариш мажбуриятини олдим. Бу, ўзим аъзо бўлган жонажон партиямиз съездига совғам бўлади....

Дилбар Қулматовани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига чақиришди. У ерда «Ташсельмаш» заводининг токарь-расточниги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Борис Ефремов, Марғилон шойи комбинатининг тўқувчиси Ойша Абдураҳмонова, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводининг аппаратчиси Аважон Валиевлар билан учрашди. Улар ҳам келгуси йилнинг биринчи квартали планини съезд очиладиган кунгача бажариш мажбуриятини олишган экан. Тўртлар ташаббуси Марказкомда маъқулланди...

10. сентябрь. Ҳамқишлоқ дугонам Лоладан хат олдим. У хатида мени мақтабди, ютуқларим билан табриклабди. Ўзи ҳақида эса фақат «ўшанда кетиб қолмасам бўлар экан» дебди. Мени алқаганлари ҳам бир бўлди-ю, шу бир оғиз гапи ҳам бир бўлди. Кайфиятим бузилди. Унга ачиндим. Балки ачинишим ноўриндир, у ҳам ўз йўлига бахтлидир. Ундай бўлса нега хатида афсус-надомат нафаси ёғилиб турипти. Ҳар ҳолда, унинг қалбидагини тушундим. Очиқ ёзмабди-ю, афсуслангани сезилиб турибди. Ўзидан кўрсин, ота-онаси «турмушга чиқасан» дейишса комбинатни ташлаб жўнавордди. Лоақал бутун бир йил билим юртида ўқиганини оқлаш учун бир ой ҳам ишламади. Иши оғир экан, деб юрган эди, турмушга чиқиш яхши баҳона бўлди. Уч боласи бор ҳозир. Майли, бахтли бўлсин...

Ҳамқишлоғим Лоланинг мактубини ўқигач хаёлим беихтиёр ўтган йилларга олиб қочди. Комбинатга келганимга беш йил бўлипти. Маърифат опамга эргашиб келгандим. Опам Тошкентга ўқишга кетаётганига ҳавасим келди. Ялиндим. Бирга олиб келдилар. Ётоқхонаси бор, тўқувчиликни ўргатаркан деб 85-ҳунар-техника билим юртига кирдим. Станокда газлама тўқисанг қандай яхши. Чиройлиларидан ўзим куйлак тикиб оламан дея орзу қилгандим. Орзуимга етдим. Шундай чиройли, нафис читларимиз борки, манман деган шойи газламадан қолишмайди. Ҳисоблаб қарасам, ҳар сменада 2200—2300 метр газлама тўқиётган эканман. Бу 700—800 кишига кўйлаклик бўлади... Комбинатимизда эса суткасига 600 минг метрдан зиёд газлама ишлаб чиқарилмоқда...

Лолага ўхшаганлар кўп. Билим юртини тугатиб, ишга келишади-ю, кўп ўтмай қочворишади. Рост, тўқувчининг иши енгил эмас. Лекин жуда унақа оғир ҳам эмас. Фақат шовқин кучли холос. 2-фабрикада «АТПР» маркали янги тўқув станокларини ўрнатишди. Ишлаяпти. Нисбатан товушсиз. Бироқ ҳозирча ипни кўп узяпти. Тўқувчининг асосий иш вақти эса мана шу узилган ипларни улашга кетади. Демак, янги автомат станокларни такомиллаштириш керак. Кейин уларни оммавий равишда барча цеҳларга ўрнатилади...

— Тўқувчининг маҳорат сирлари ҳақида гап бошлаган эдик, — эслатдим унга.

— Ёдимда, — ҳозиржавоблик қилди Дилбар, — Лидия Павловна Казанцева ҳозирча мен эриша олмаётган маҳорат чўққисини эгаллаганлар. Узилган ипни улаш учун нормада 24 секунд белгиланган. Мен бу жараён учун 19 секунд сарфлаяпман. Устозим эса 17 секундда улайдилар. Мана шу секундлардан соатлар, ҳафталар, ойлар тежалади. Худди мана шу секундларни тежаш бир беш йилликда икки беш йилликни бажариш омили бўлиб хизмат қилади.

— Фақат узилган ипни улашдан тежалган секундлармиٍ?

— Фақат эмас, асосан шулар. Бундан ташқари, тўқувчи маршрути деган гап бор. Маршрут пухта ўйланган, бир меъёрли бўлса, бунинг ҳисобига ҳам анча тежамкорликка эришилади. Менинг станокларим ҳар қаторда 16 тадан уч қатор жойлашган. Станокнинг бир томонида иплар узатилса, иккинчи томонида газлама тўқилади. Баъзи тўқувчилар битта станокнинг атрофида айланиб, унинг икки томонини кўздан кечириб, кейин бошқа станокка ўтишади. Бунда вақтдан ютқазилади. Мен аввал қаторнинг бир томонини, — ип томонини назорат қилиб чиқаман. Узилган ипларни улайман. Кейин эса иккинчи қаторга ўтаман, тўқилаётган газламанинг сифатини кўздан кечираман, унча-мунча ёпишган момиқлардан тозалайман. Бунда иш унумли бўлади. Албатта, бу усулни бошқалар ҳам билишади. Бунга қўшимча равишда тез юриш, операцияларни тез бажариш, яъни маҳорат деган гап бор. Маҳорат, маҳорат, яна маҳорат. Садди опам шундай дейишни яхши кўрадилар...

Дилбар билан хайрлашдим. Кетяпману, хаёлим ҳамон ҳозиргина бўлиб ўтган суҳбатда. Нозиккина бу қизнинг муштдек қалбига шунча ҳаракат, шунча ташвиш, шунча қувонч ва ҳаяжон жо бўлганига ҳайрон қоласан киши. Бир ўзи 48 та станокни бошқараяпти! Икки нормани бажаряпти! Бутун оламдан хабардор. Китобдан гапирсанг китобдан, ҳаётдан бўлса ҳаётдан бемалол баҳслашаверади. Ўзининг ишларидан сўрасанг коллективини, устозларини тилга олади нуқул. Камтарликни ҳам ўрнига қўяди, соддаликни, самимийликни ҳам. Мен фалончиман деган фикр хаёлига сира келмаган. Ваҳоланки, номи бутун республикага машҳур. Тўрт ташаббускорнинг бири. Кимсан зарбдор тўқувчи, ёш коммунист Дилбар Қулматова! КПСС XXV съезди шарафига планга қўшимча 10 минг метр газлама тўқиб бериш, уч ойлик планни бир ярим ойда бажариш мажбуриятини олган. Ҳар куни бир ўзи 2 минг метрдан ортиқ газлама тўқияпти. Яқингина ўтмишда урчуқ билан ип йигирган кампирнинг невараси у. Ҳозир ҳам, қишлоқдаги кампирлар уёқда турсин, ойиси Холбуви аянинг ўзи ишонмайди, қизининг шунча газлама тўқишига. Отаси Барот ака ўз кўзи билан кўриб, кейин ишонди.

Кетяпману, хаёлимда нуқул бир жумла такрорланади: Дилбар — давр қизи. Дилбар— давр қизи...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

Спорт

КАТТА РИНГГА КИМЛАР ТУШАДИ

Бугун Москвадаги Лужники стадиони спорт залида кўпсонли бокс мухлислари орзиқиб кутишаётган СССР-АҚШ командалари ўртасидаги халқаро ўртоқлик учрашуви бошланади. Маълумки ўтган йили Америка Қўшма Штатларида меҳмон бўлган совет спортчилари учта учрашув ўтказиб, 2:1 ҳисобида ғолиб келган эдилар. Терма команда сафида жаҳон чемпиони, СССР халқлари V ва VI спартакиада ғолиби Руфат Рисқиев ва СССР спорт мастери Вячеслав Алексеевлар ҳам қатнашишган эди.

Совет Иттифоқига жавоб визити билан келган америкалик боксчилар мамлакатимизда жами учта учрашув ўтказадилар. Бугун Москвада беллашгач, 27 январда Ереванда ва 31 январда Тошкентда ўртоқлик учрашуви ўтказадилар. Шунингдек АҚШ боксчилари Самарқандда ҳам норасмий учрашув ўтказишлари кўзда тутилмоқда. Бугун Москвада бўладиган биринчи матчга терма команда сафида тошкентлик Р. Рисқиев, Ф. Пак, Р. Хайрутдинов ва фарғоналик В. Юдинлар ҳам тайёргарлик кўришди. Тошкентда бўладиган халқаро учрашувда эса булардан ташқари терма команда сафида яна бир неча вакилимиз қатнашиши кўзда тутиляпти. Тошкентдаги учрашувга эса СССРда хизмат кўрсатган тренер Борис Гранаткин бошчилик қилади.

КУЧЛИЛАР ҚАТОРИДА

«Спартак» жамияти Марказий совети биринчилиги учун енгил атлетика мусобақаларида қатнашган республикамиз вакиллари бир мунча юқори натижаларни қўлга киритдилар. 3 минг метрга бўлган югуришда тошкентлик Анатолий Димов маррага биринчи бўлиб келди ва олтин медални қўлга киритди. У масофани 8 минут 18 секундда босиб ўтди. Андижонлик Светлана Ўлмасова яна энг кучли пойгачилардан бири эканлигини исботлади. У 1,5 минг метрга бўлган баҳсда 4 минут 33,2 секунд натижа билан бронза медалини олишга муваффақ бўлди. Унинг ҳамшаҳари Татьяна Торба 2 минг метрга бўлган масофада учинчи ўринни олиб, дугонасидек бронза медалига сазовор бўлди. Команда улушига тошкентлик Ашур Нормуродов ҳам бронза медали қўшди. У 5 минг метр масофани 14 минут 32 секундда босиб ўтди. Ўзбекистон енгил атлетикачилари умумкоманда ҳисобида кучли олтиликдан жой олдилар.

БОШЛАНИШИ ЯХШИ

Ригада қўл тўпи бўйича эркаклар ўртасида мамлакат биринчилиги «А» класси биринчи лигаси қатнашчилари ўртасида ўтказилган биринчи давра ўйинлари ниҳоясига етди. Ўзбекистон давлат физкультура институти командаси кейинги турларда Каунаснинг «Шауляй» ва Бокунинг «Мехсул» командаларини 31:25 ва 27:23 ҳисобида енгиб, тўрт очкони қўлга киритди. Биринчи даврадан сўнг спортчиларимиз умумкоманда ҳисобида иккинчи-тўртинчи ўринларни эгаллаб туришибди. Иккинчи тур ўйинлари февраль ойида Бокуда бўлади.

ПЕШҚАДАМ БЎЛИБ

Бугун ва эртага Тошкентнинг «Бинокор» хоккейчилари навбатдаги учрашувларини Тюменнинг «Рубин» командаси билан ўтказадилар. Бундан аввал Барнаулнинг «Мотор» коллективи устидан иккита ғалаба қозонган тошкентликлар 49 очко билан ўз зоналарида ягона пешқадамлик қилишмоқда.

ИЛҒОР МЕХАНИЗАТОРГА «ЖИГУЛИ»

ЧИНОЗ районидаги Охунбобоев номли колхоз йирик хўжаликлардан ҳисобланади. Колхоз экономикаси йил сайин ўсиб, меҳнаткашларининг турмуш фаровонлиги ортиб бормоқда. Айниқса, ўтган беш йилликда хўжалик ҳар томонлама юксалди. Деҳқонлар давлатга пахта сотиш беш йиллик планини муддатидан илгари, тўрт йилда шараф билан адо этдилар. Шунингдек, бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планлари ҳам ортиғи билан адо этилди.

Якунловчи йилда 1450 гектар ернинг ҳар гектаридан 38,5 центнердан ҳосил етиштириб, планни 122,1 процент бажардилар. Хўжалик ишлаб чиқаришининг жадал суръат билан ривожланишида техникадан унумли фойдаланиш жуда қўл келяпти. Ўтган йили 27 та терим агрегатининг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 160 тоннадан пахта йиғиштириб олинди. Бунда илғор механизаторларнинг ҳиссаси катта.

Абдурасул Мараимов шу колхозда туғилиб вояга етган. У эсини таниганидан буён пахта пайкалларида меҳнат қилиб келяпти. Механизаторлар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақада уч йилдан бери ғолиб. Ўтган йилги юқори ҳосил етиштиришда ҳам А. Мараимов фидокорона тер тўкди. Колхоз йиллик ҳисоботида маълум бўлишича, у якунловчи йилда 6700 сўм даромад қилган. Ҳисобот йиғилишида илғор механизатор А. Мараимовга мукофотга «Жигули» енгил автомашинаси тақдим этилди.

Х. НОСИРОВ.

Суратда: Абдурасул Мараимов мукофотга олган машинаси билан.

Э. Миргиязов фотоси.

КЎРИНГ, ҲАВАС ҚИЛИНГ...

Шу кеча-кундузда республикамизнинг барча шаҳар ва қишлоқларида мамлакатимиз гражданларига янги нусхадаги паспорт топшириш ишлари қизғин давом этмоқда. Жумладан, пойтахт областининг кенжа-Тошкент районида ҳам бу кампанияга пухта ҳозирлик кўрилди. Район ички ишлар бўлими ходимлари вақти-вақти билан хўжаликлар, муассаса ҳамда ташкилотларда бўлиб, меҳнаткашлар ўртасида суҳбат-кенгашлар ўтказишмоқда, паспорт алмаштириш тартиблари, унинг моҳияти хусусида кенг тушунтириш ишлари олиб боришмоқда.

Янги нусхадаги паспорт аввало ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларига, Совет Иттифоқи ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларига, донгдор кишиларга берилмоқда.

«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозида истиқомат қилувчи Ҳикоят опа Абдуллаева ҳам ўз бахти-иқболини меҳнатдан топган табаррук аёллардан. Тўғри, опа ҳозир ўз касбини давом эттирмаяпти, қарилик пенсиясида. Лекин уни яқиндан билган, у билан елкама-елка туриб меҳнат қилган кишилар опанинг қандай шарафли йўлни босиб ўтганини яхши билишади.

Оддий сут соғувчи аёл ўзига бириктирилган 18 бош соғин сигирдан рекорд миқдорда — 5880 литрдан сут соғиб олишга эришган. Ҳали чорвачиликда механизация ишлари тетапоя қилиб келаётган бир пайтда ҳар бош сигирдан шунча литр сут соғиб олиш ҳамманинг ҳам қўлидан келадиган иш эмасди. Фақат Ҳикоят опаларга ўхшаш ишбилармон, тадбиркор, тиниб-тинчимас кишиларгина ана шундай марраларга эришадилар.

Партия ва ҳукуматимиз моҳир сут соғувчининг меҳнатларини ўз вақтида муносиб тақдирлади, опа кўксини Ленин ордени, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони нишони безаб турибди. Район территориясидаги хўжаликларда сут соғувчилик касбини улуғлаб келаётган Ҳикоят опанинг шогирдлари ҳали-ҳали ўз устозлари билан фахрланиб юришади.

Район ички ишлар бўлими ходимлари совет гражданларининг асосий ҳужжати — янги нусхадаги паспортни ана шу муҳтарам онахонга топширишар экан, йиғилганлар бу воқеани қарсаклар билан кутиб олишди.

Я. САЛИМОВ.

СУРАТДА: Тошкент райони ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция капитани Тоҳир Маҳкамов Ҳикоят опа Абдуллаевани янги паспорт билан муборакбод этмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ФАН ОЛАМИДА

КЕКСАЙИШГА ҚАРШИ

Қариш — умрнинг нохуш босқичи. Лекин, табиат қонуни шундай. Умрнинг бу сўнгги поғонаси олдинми-кейинми албатта бошланади.

Қаришни орқароққа суришга ҳар бир мавжудот интилади. Бунинг учун нима қилиш керак? Ҳаёт тарзини қандай олиб бориш керак? Ўзига хос одатлардан қандай қутулиш лозим? Бу саволларга жуда кўп жавоблар топиш мумкин. Бу жавоблар шунчалик турли-туманки, ана шунинг ўзигина бу жавобларнинг тўғрилиги ва тенг аҳамиятга эга эканлигига шубҳа туғдиради.

Олимлар тирик организмларнинг қариш сабабларини узоқ даврлардан бери излаб келадилар. Улар ана шу сабабларнинг кўпларини айтиб ҳам беришган. Организмнинг модда олмашиш маҳсулотлари билан муттасил заҳарланиши, ферментлар активлигининг пасайиши, протоплазманинг умр давомида ўзгариши ва бошқалар шулар жумласидандир. Лекин фан бир жойда тўхтаб қолгани йўқ. Сўнгги вақтларда химия, физика, молекуляр биология, улар билан алоқадор бўлган фанларнинг тез суръатлар билан ривожланиши қариш проблемасига бошқачароқ муносабатда бўлиш имконини берди.

СССР Фанлар академиясининг химия-физикаси институтида академик Николай Маркович Эмануэль раҳбарлигида бу жараённинг янги модели яратилди. Тадқиқотчилар тирик организмлардаги қаришнинг турли хил «жонсиз» моддаларда вақт ўтиши билан пайдо бўладиган ўзгаришларга ўхшашлиги борлигига эътибор берилар. Ҳақиқатан ҳам ҳар қандай «жонсиз» материал системасида бўлганидек, тирик организмда ҳам қариш қандайдир структур бузилишларнинг тўпланишидан таркиб топади. Шу маънода юзда ажинларнинг пайдо бўлиши билан айтайлик вақт ўтиши билан қандайдир озиқ-овқат маҳсулотида бузилишларнинг пайдо бўлиши ўртасида принципиал ўзгаришлар йўққа ўхшайди. Бу икки ҳол нохуш химик ўзгаришлар натижасидир.

Шундай экан, химиявий реакцияларнинг боришини секинлаштирадиган маълум усуллардан қаришнинг бошланишини секинлаштириш учун фойдаланиш мумкин бўлмасмикин? Тўғри, аввало, энг асосий душманни, яъни умрнинг организм учун ҳалокатли оқибатларга олиб келувчи асосий ҳодисаларини, химик силжишларни аниқлаш керак.

Биз бутун умримиз давомида атроф муҳитнинг турли физик ва химик факторлари таъсирига муттасил мубтало бўламиз. Ҳароратнинг ўзгариши, шовқин-сурон, тебранишлар, турли хил моддалар, шу жумладан мутация, нурланишга олиб келадиган моддалар билан алоқада бўлиш, турли таъсирлар — шуларнинг ҳаммаси тирик тўқималар структурасида кўпроқ ёки камроқ ҳавфли жароҳатларга олиб келади. Ана шундай таъсир натижасида организм хужайраларида эркин радикаллар вужудга келади. Жуда юксак химик активликка эга бўлган бу заррачалар ҳар қандай «жонли» молекулалар билан осонгина реакцияга кириша олади. Олимлар ана шуларни организмнинг энг асосий душмани, деб билмоқдалар.

Тўғри, организм бундай заррачалар олдида жуда ҳам ҳимоясиз эмас. У ҳар бир ҳужумга махсус моддалар антиоксидантлар ажратиш билан жавоб беради. Бу моддалар эркин радикаллар билан реакцияга киришиб, уларнинг зарарли таъсирини чеклантиради. Лекин, бу фақат ёшлик йилларида содир бўлиши мумкин. Ёш ўтиши билан организмнинг ҳимоя қилиш кучлари сўниб боради ва организм актив заррачаларнинг ҳужумига бардош бериш кучини йўқота боради.

Энди материалларнинг тузилишига қайтайлик. Ҳаммага маълумки, бу жараённинг ривожланишини тўхтатиш мумкин. Бундан ўттиз йил муқаддам академик Эмануэль ходимлари билан бирга бундай реакцияларни бошланиш даврида секинлаштириш мумкинлигини исботлади. Бунинг учун ҳосил бўлаётган радикаллар йўлини бегона моддалар ёрдамида тўсиш ва шу билан уларнинг тўпланишини камайтириш талаб этилади. Масалан, пропилганлат ёки метил оксианизолдан шу йўлда фойдаланиш мумкин. Бу бирикмаларни қўшиш тез ишдан чиқадиган айрим нефть ва ҳатто озиқ-овқат маҳсулотлари оксидланишининг олдини олган бўлур эди.

Ана шундай моддалар — «йўлни тўсувчилар» ёрдами билан тирик организмларнинг қариш жараёнини секинлаштириш ва уларнинг ҳаётини ўзайтириш мумкин бўлмасмикин? СССР Фанлар академиясининг химия физикаси институтида қилинган дастлабки тажрибалар қизиқ натижалар берди. Ана шундай препарат берилган сичқонларда эркин радикалларнинг тўпланиши секинлашди. Натижада улар 28 ой, яъни контроль группада худди шундай жониворларга нисбатан ўн ой кўп яшади.

Шуниси диққатга сазоворки, эркин радикалларнинг сони фақатгина қариш вақти эмас, турли-туман касалликлар вақтида ҳам кўпаяр экан. Масалан, вируслли, онкологик, нур билан жароҳатланиш, заҳарланиш касалликлари вақтида шундай бўлади. Ана шундай ҳолларда «антирадикал бирикмалар» организмга ёрдам бериши мумкин. Уларнинг айримлари ҳаёт учун жуда муҳим бўлган биологик полимерлар молекулалари — нуклеин кислоталари, оқсиллар ва ҳоказоларга нурланишнинг жароҳатланиш таъсирини анча камайтиради. Таъсир қилишнинг ана шундай механизмлари бўлган бошқа моддалар рак шишларини сунъий равишда ривожлантириш бўйича тажрибалар ўтказилганда организмни яхши ҳимоя қилди. Одатда шишлар тажриба қилинаётган каламушларда олтмиш кундан кейин пайдо бўлади. Овқат билан «антирадикал» бирлашмалар тановул қилган ҳайвонлар эса тажриба ўтказилгандан сўнг 150 кун ўтганда ҳам соғлом бўлиб қолдилар.

Шу билан қаришни орқага суриш ва касалларни даволашнинг универсал воситаси топилди, деб бўладими? Албатта, йўқ. Лекин, академик Эмануэль ёзганидек, «патологик жараёнларда ва тирик организмларнинг тузилишида мавжуд бўлган эркин радикал механизмларнинг ўрганилиши ҳаётни узайтиришни кўпайтиришнинг самарали усулларини ишлаб чиқиш учун истиқболли негизни ташкил этади».

(«Наука и жизнь» журналининг 12-сонидан).

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЁШ ОВОЗЛАРИ

КИЕВ, 17 январь. (ТАСС мухбири). Республикадаги «Молодь» («Ёшлар») нашриёти янги чиқарган «Бодом гули» тўпламига Ўзбекистон ёш ёзувчиларининг энг яхши шеърий асарлари киритилди. Тўплам киевлик таниқли шоир Дмитр Павличконинг украинлар ва ўзбеклар дўстлиги тўғрисидаги шеъри, Ўзбекистон Ёзувчилар Союзи правлениесининг секретари Нормурод Назруллаевнинг қардош республика ёш шоирлари тўғрисидаги мақоласи билан очилади.

Тўпламга ўттизга яқин муаллифнинг асарлари киритилган бўлиб, улар украин китобхонига «оқ олтин» ўлкаси, унинг ажойиб меҳнаткаш пахтакорлари ва қўйчивонлари тўғрисида, советлар мамлакати халқларининг дўстлиги, Ўзбекистоннинг ҳозирги куни ҳақида ҳикоя қилади.

«Молодь» нашриётида шундай антологияларни чиқариш яхши анъана бўлиб қолди. Бундан аввал Россия, Белоруссия, Грузия, Латвия, Молдавия ёш шоирларининг тўпламлари нашр этилган эди. Ҳозир Қозоғистон ва Қирғизистон шоирларининг китоблари нашрга тайёрланмоқда.

ГЎЗАЛЛИК БАҲСИ

ЯҚИНДА Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика факультети 1-курс талабалари томонидан «Гўзаллик нима» мавзуида кеча ўтказилди. Кечада институт ўқитувчилари ва бошқа факультет талабалари ҳам иштирок этишди. Кечани педагог Ойша Тўраева очди.

О. Тўраева ўзбек халқининг азалий одатлари саналмиш катталарга ҳурмат, эҳтиром, ота-она олдидаги фарзандлик бурчи ва бошқа масалалар хусусида тўхталиб, йиғилганларга: «Сиз гўзалликни қандай тушунасиз?» — деб мурожаат этди. Бу масалада Лола Аҳмеджонова, Илмира Қурбонова, Дилфуза Набиева, Малика Олимжонова, Норгул Усмонова ва бошқа талабалар сўзга чиқиб ўзларининг ҳаётий кузатишлари ҳамда гўзаллик, орасталик ҳақидаги тушунчаларини гапириб бердилар.

Д. УМИДЖОНОВА, студент.

ҲАР ТЎҒРИДА

УЛКАН САМОВАР

Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз музейида ажойиб бир экспонат бор. Одам бўйи келадиган, 250 литр сув сиғадиган бу самовар ҳамманинг диққатини жалб қилди.

Қўли гул усталар томонидан Тулада ишланган улкан самовар ярим аср илгари Ўрта Осиёга келиб қолган. Тулалик усталар уни 1922 йилда Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калининга совға қилишган эди. Михаил Иванович эса самоварни Красная Пресня ишчиларига туҳфа қилган. Ишчилар Ўрта Осиёда бўлган саноат кўргазмасида бу самоварни намойиш қилишган.

Ушанда Бухородаги кўргазмада теварак-атрофдан кўплаб деҳқонлар ўз оилалари билан келиб, Тулада ишланган «ажойибот»ни томоша қилишган, унда қайнатилган чойни тотиб кўришган эди. Москваликлар кўргазма тугагач самоварни ўзбек дўстларига хотира учун қолдиришди.

Эндиликда Турсунқулов номли колхоз музейига берилган бу экспонатни томошабинлар қизиқиб кўздан кечироқдалар.

ҚАЛБАКИ ГРАФЛАР

Яқинда Парижда француз олий аристократиясининг «энциклопедияси» босмадан чиқди. Лекин янги китоб кўплаб парижлик сохта аристократларда норозилик туғдирмоқда.

Гап шундаки, справочникда 4057 киши «чинакам олий табақа» рўйхатига киритилганди. Ваҳоланки, Парижнинг телефон рўйхатлари китобида 24 минг граф, барон, маркиз ва бошқа шу сингари аристократларнинг номи тилга олинади. Янги рўйхат босмадан чиққач, қолган 20 минг оила қалбаки аристократлар сафига тушиб қолди.

ЧАВАНДОЗЛИК ДАВОЛАЙДИ

Германия Демократик Республикасининг физиотерапевтлари умуртқа поғонаси, елка мускулларини даволаш керак бўлган ўғил-қизлар учун қизиқарли машғулот топишди. Бу машғулот болаларга фақат қувонч бахш этибгина қолмай, балки уларни даволайди ҳам.

Немис врачлари умуртқа касалликлари билан оғриган беморларни даволашда чавандозликдан фойдаланишмоқда. Шу мақсадда, Мерзебург шаҳридаги район касалхонаси ҳар жума куни кичкинтой беморлар билан чавандозлик машғулотлари ўтказади.

Кўпгина болалар соғайиб кетганларидан сўнг от спорти секцияларига ёзилмоқдалар

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

24, 25 ЯНВАРЬ СОАТ 17.00 ДА
СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН
«А» КЛАССИНИНГ II ГРУППАСИДАГИ
«РУБИН» (Тюмень) — «БИНОКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ХОККЕЙ

Тошкент Давлат цирки

(Хадрадаги янги бинода)

2 ФЕВРАЛДА

ОЧИЛАДИ

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

ТОМОШАЛАР ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА; шанба кунлари 15.00, 19.30 ва якшанба кунлари 12.00, 15.00, 19.30 да бошланади.

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

«ВИЛИЯ» ФОТОАППАРАТИ

ФОЙДАЛАНИШ УЧУН ЖУДА ҚУЛАЙДИР.

Унинг объективи 0,8 метрдан бошлаб чексиз узоқликдаги масофадан суратга олиш имконини беради.

«ВИЛИЯ» замонавий, кичик форматли, шкалали фотоаппарат бўлиб, унда осонгина масофа ва экспозицияни ўрнатиш мумкин.

«ВИЛИЯ» фотоаппаратининг баҳоси — 24 сўм.

Бу фотоаппаратни маданий моллар билан савдо қиладиган магазинлардан сотиб олиш мумкин.

ЦРКО «РАССВЕТ»

«Телепрессторгреклама».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — Москва. 17.05 — «Ҳайвонот оламида». 18.15 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 19.00 — Тошкент. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — «Ота-оналар университети». 20.00 — «Зангори экран» почтаси. 20.30 — «Партия планлари — халқ планлари». 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Назм ва наво». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.05 — Тошкент. 10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Концерт. 10.50 — **«Экран хандаси».** 11.30 — «Физкультура ва спорт» (тележурнал). 12.00 — «Иқбол» программаси. 13.00 — **«Камолот сари»** (бадиий фильм). 19.00 — Москва. 19.15 — Концерт. 19.45 — **«Бегана мустанг»** (телевизион бадиий фильм). 21.00 — **«Голубой огонёк».** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — Тошкент. 19.00 — Болалар учун фильм. 19.20 — Буни ҳамма билиши керак. 19.50 — Фильм-концерт. 20.15 — Телевизион театр. Ў. ҲОШИМОВ. **«Инсон садоқати».** (1-қисм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24, 25|I да **Уйланиш.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24|I да **Ужарлар,** 26|I да **Олифта.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25|I да **Биринчи бўса** (12.00).

КИНО

Афоня — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «БИЛИМЛАР УЙИ» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» 9.45, 11.30, 13.15, 15.00, 16.45, 18.30, 20.15, 22.00), «МОСКВА» (10.00, 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 19.15, 20.45).

Очкўзликка қарши макнорлик (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Дельфин куни — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.45).

Ивановлар оиласи — «ЧАЙКА» (16.00, 20.00).

Тошкент область партия комитети обкомнинг умумий бўлим мудири П. Н. Неъматовга укаси **Баҳодир НЕЪМАТОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача, Эълонлар — 338142.

Р. 13016. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64634. В. 2475.